

Lipnice 1988. Havel prolomil veřejné mlčení trvající 19 let

V závětrí 130. výročí narození Jaroslava Haška jsou letos i dvě další významná data spojená s Lipnicí. Před pětadesáti lety vznikl festival **Haškova Lipnice**, kam za socialismu každoročně mířily tisíce lidí za hudebními, hereckými i karikaturistickými hvězdami. A před čtvrtstoletím vystoupil na folkovém festivalu pod místním hradem Václav Havel. Bylo to více než rok před 17. listopadem 1989. Právě v Lipnici skončilo Havlovo dlouhé veřejné mlčení trvající od konce šedesátých let.

Památčné vystoupení v Lipnici Jan Rejžek a Václav Havel si povídají na folkovém festivalu v roce 1988.

Foto: Ivan Prokop, ČTK

Škoda kaňky na akci dozajista smysluplné. Tak zhodnotilo v roce 1988 komunistické Rudé právo vystoupení Václava Havla na festivalu Folková Lipnice. U tisíců diváků tehdy překvapení vystřídal nadšení. Chvilku asi nemohli uvěřit tomu, že k nim opravdu mluví muž, kterého tehdejší vedení státu pokládalo za nepřítel číslo jedna.

„Publikum zkamenělo jako v pohádce a nevěřilo,“ popsal později novinář Jan Rejžek, který festival v Lipnici tehdy konferoval. Havel mluvil jen krátce. Řekl, že je v Lipnici poprvé. Atmosféra hudebního setkání jej uchvátila. Cítil s ostatními

diváků vzájemné porozumění, spikleneckou pospolitost. Akci poté udělala reklamou Svobodná Evropa. Po listopadu se o festivalu psalo, že byl prodchnut duchem svobody a stal se prvním signálem politických změn, které později nastaly.

Folková Lipnice zanikla, Haškova vydržela

Folková Lipnice je spojena hlavně s druhou polovinou osmdesátých let. Vystupovali tam zpěváci, kteří byli velmi kritičtí vůči režimu.

„V té době měl folk silný protestní étos,“ říká Marek Hanzlík, místostarosta Lipnice a kastelán tamního hradu. Po roce 1989 se tradice

těchto festivalů postupně vytratila. Do dnešních dob se však zachovala jiná tradice festivalů humoru a satiry – Haškova Lipnice. Existuje filmový záznam z konce padesátých let dokazující, že už tehdy přijely do amfiteátru pod hrad davu lidí. Z pódia tam řečnil zástupce vlády, komunista Václav Kopecký i sovětský herec a politik Nikolaj Čerkasov.

Podobných oficiálně propagovaných festivalů bylo před rokem 1989 velmi málo. Většinou nesly jméno osobnosti, jež měly spojitost s místem konání. „Byla to třeba Smetanova Litomyšl nebo Jiráskův Hronov, vysvětluje.“ Marek Hanzlík. Starší obyvatelé obce dodnes vzpomínají,

jak na Haškově Lipnici vystupovali Jan Werich, Miroslav Horníček i divadlo Semafor v době své největší slávy. „Tam opravdu jezdili všichni umělci, kteří něco znamenali,“ potvrdil Richard Hašek, vnuk autora Švejka.

Pod hradem zpívali i Waldemar Matuska, Eva Pilarová či Olympic. Tehdy nebylo možné běžně vidat na živo slavné umělce, proto byl vždy amfiteátr zcela plný.

„Časopis Dikobraz tam pořádal velké výstavy kreslených vtipů. V diskusích tam tehdy vystupovali i současníci samotného Jaroslava Haška, kteří na něj vzpomínali,“ doplnil Marek Hanzlík. Festivaly v Lipnici natá-

čela kdysi i Československá televize. Po roce 1989 ztratila přehlídka střední dotace z oficiálních míst a navíc musela čelit náhlé konkurenci mnoha nových festivalů. V posledních dvou letech drží tradici Haškova Lipnice pravuk světově známého spisovatele Martin Hašek, který v obci provozuje slavný hostinec U České koruny. Letos bude festival v sobotu 15. června a nebude chybět divadelní zpracování Osudů dobrého vojáka Švejka. Po obci budou chodit c. k. jednotky v dobových uniformách a potomci Haška budou podepisovat jeho knihy. Zaspívají mimo jiné Miroslav Žbirka a Ivo Jahelka.

Radek Laudín

Plno v roce 1961 Haškova Lipnice se vždy těšila velkému zájmu návštěvníků. Festivalů tehdy bylo velmi málo. 2x foto: Viktor Lomoz, ČTK

Loutkový Švejk má mnoho podob. Foto: ČTK

Louka plná octavíí Takto vypadalo parkoviště pod hradem během červencového festivalu v roce 1961.

Otevření akvaparku Laguna se blíží. Betonují slany bazén

» Pokračování ze str. B1

Než bude akvapark hotový, musejí návštěvníci počítat s tradiční letní výlukou, letos se při ní kromě údržby stávajícího krytého bazénu a technologie budou propojovat nová zařízení s původními.

V létě namontují tobogán

„Výluka potrvá od 1. července do 28. srpna. Na konci července se bude montovat tobogán,“ sdělil Radek Plaček ze společnosti TTS, která spolu s firmou Yashica plavecký areál, jenž patří městu, provozuje. Koupání v krytém bazénu v té době nahradí venkovní koupaliště Polanka na druhé straně města.

K tomu Pavel Pacal podotkl, že v příštích letech bude velký tlak radnice na provozovatele, aby byly

odstávky co nejkratší. Akvapark, na který město vyčlenilo ze svého rozpočtu částku blížící se 60 milionům korun, má řadu příznivců, ale taky odpůrců.

Příznivci se těší, že už nebudou muset za vodními radovánkami jezdit do Jihlavy nebo do rakouského příhraničního městečka Laa an der Thaya.

Radnice si od vodního zábavního centra slibuje víc turistů, kteří ve městě zůstanou déle než jen pár hodin při prohlídce památek UNESCO.

Vznikla však i petice s více než dvěma stovkami podpisů Třebíčanů. Jejím signatářům vadí, že v době, kdy se všude šetří, bude město muset platit drahý provoz vodních atrakcí. **Hana Jakubcová**

Do kempů najíždějí rybáři

VYSOČINA (ČTK) Řada kempů na Vysočině už zahájila sezonu. Teď se v nich hodně objevují rybáři. Do prázdnin budou v kempech nocovat hlavně školáci na výletech, kterých však ubývá kvůli šetření v rodinách. Ceny za ubytování ponechali správci oslovených kempů na úrovni loňského roku.

Za místo pro stan na den v hlavní letní sezoně návštěvníci kempů na Vysočině nejčastěji zaplatí od čtyřiceti do 80 korun a za karavan od sedmdesáti do 120 korun. Dospělý rekreant vydá za jednodenní pobyt padesát až šedesát korun, děti mají někde zdarma pobyt do tří let věku, jinde do šesti let nebo jiné slevy.

„Ceny za ubytování a stravování neměníme několik roků,“ uvedl Eduard Jakwerth, jednatel Campu Velkopárežitzý na Telčsku. Turisté

přijíždějí už v dubnu, naplno se sezona rozbíhá tento měsíc. „Tohle je období, kdy jsou zde převážně školní pobyty. Bývají na jednu dvě noci. Ale ubývá jich, což je dané možnostmi rodin,“ řekl Jakwerth.

» Ceny za ubytování a stravování neměníme několik roků.

Eduard Jakwerth
jednatel Campu Velkopárežitzý

Kemp u rybníka Velkopárežitzý nabízí kromě louky pro stany a karavany i čtyři desítky chatky s vybavením.

Kempu u rybníka Sykovec přivítal první letošní hosty 27. dubna. Do prázdnin přijíždějí rybáři i školní

výlety, i tam však školáků ubývá. „Učitelky říkají, že kolikrát slučují tři čtyři třídy, aby vůbec mohly vyjet s pár dětmi,“ podotkla Vlasta Petrová z kempu.

Zároveň však dodala, že si na obzavenost nemůže stěžovat, a to i díky stálým zákazníkům. Plno bude v Autokempu Sykovec v době konání Světového poháru horských kol, bikeři se u Nového Města na Moravě utkají poslední květnový víkend. Lůžka v chatkách kempu si kvůli tomu lidé zamlouvali už od ledna. Chatky už jsou úplně rozebrány i v období letních prázdnin.

Od května je v provozu Camping Kovárna nedaleko Červené Řečice, v němž je i plavecký bazén. Jeho majitelé pocházejí z Nizozemska a ze stejné země je také značná část jejich klientely.

Zákulisí Havlova vystoupení: tréma, do toho hasič a hodně podpisů

LIPNICE NAD SÁZAVOU (rl) Co předcházel památnému vystoupení Václava Havla v Lipnici na folkovém festivalu v roce 1988 popsal publicista Jan Rejžek v rámci projektu Paměť národa.

Rejžekova vzpomínka: Musel se podepisovat jako Jagger

„Jako konferenciér v Lipnici nad Sázavou jsem zjistil, že je tam pro diváky problematická pasáž vřdycy, když se mění kapely a staví aparatura. Jak tyhle pauly vyplnit? Už tehdy jsem znal režiséru Helenu Třeštíkovou, která náhodou jela na Lipnici točit pár záběrů. Řekl jsem: ‚Heleno, já tě vytáhnu během pauly a prostě bude rozhovor o tvé profesi a o mládeži.‘ Souhlasila. A najednou mi tam moje známá dramaturgyně Jarmila Poláková říká: ‚Hele, je tady Vašek.‘ Odpověděl jsem: ‚Hele, mně je to jedno, ale bude průser.‘ A ona: ‚No, bude průser. Hele, tak já se jdu zeptat.‘ A milá Jarmila šla do zákulisí, kde se ptala opravdu těch pravých: Honzu Buriana tam našla, Petra Skoumala. Ti byli nadšení, že Havel rozhodně. Tak přišla s tím, že jo. Říkal jsem znovu: ‚No dobře, ale bude to strašně průser.‘ A ona: ‚No, to asi jo.‘ A šla pro Havla do hlediště. Já jsem mezitím uváděl nějakou kapelu. On přišel do zákulisí, měl strašnou trému a taky mi říkal to, co Jarmila Poláková. Upozorňoval mě, že kdyby mě zavřeli, tak mi dá příručku Jak se chovat ve vězení. Tak jsem mu poděkoval, to už jsme si možná tykali. A snad můžu prozradit to, co polidští jeho osobnost. Odbíhal na záchod z trému. Mám dojem, že trému též zahnal panákem předtím, než vystoupil.

A teď něco zábavného: Už jsme byli spolu připraveni, že vystoupíme před diváky. A najednou mi zezadu dopadla na rameno těžká ruka. Jak jsem si říkal - takhle to muselo dopadnout, samozřejmě. A to byl místní hasič jako z Formana a řekl mi: ‚Vy to tady jako uvádíte ten koncert? Prosim tě, řekni lidem, ať uhnou, my tam s hovnocem nemůžeme zajet až nahoru k záchodům.‘ Odpověděl jsem: ‚Teď ne, za chvíli, teď tady bude rozhovor.‘ Takže jsem setřásl toho hasiče. A když jsem řekl Havlovo jméno, tak těch několik tisíc lidí dostalo najednou ‚infarkt‘. Publikum zkamenělo jak v pohádce a nevěřilo. Naprostá většina znala možná jméno, rozhodně ne živého Václava Havla. Položil jsem mu dvě banální otázky, promluvil o spikleneckví. Říkal, že naposledy veřejně mluvil před devatenácti lety. Pak jsem mu poděkoval a lidi začali šleňeně vyvádět. Řešili jsme, co máme dělat, jestli se máme vrátit a klanět se nebo co. A když ti lidi pochopili, že Havel už znovu nevyjde, tak začali proudit dozadu. Jako kdyby tam byl Jagger. Holky chtěly podepsat na ruce, do občanek.“

» vysočina.idnes.cz

Dnes nestačí být jen vysoká a hubená. Čtěte na webu rozhovor s Miss World Taťanou Kuchařovou.

DNES
vysočina

Adresa
Masarykovo nám. 65
586 01 Jihlava

Regionální redakce
vedoucí: Jaroslav Paclík
tel.: 516 202 110
» redji@mfdnes.cz

Regionální distribuce
vedoucí: Petr Nykodym
tel.: 725 166 725
» distribuceji@mafra.cz
Inspektor prodejní sítě
Jiří Vrážel, mobil: 725 687 900
» inspektorji@mafra.cz

Regionální inzerce
vedoucí: Jana Mikešová
tel.: 564 606 311, fax: 564 606 333
» inzerceji@mafra.cz

E-maily podle vzoru jmeno.prijmeni@mfdnes.cz, @mafra.cz

PŘEDPLATNÉ 225 555 566